ශ්‍රී ලංකේය පුස්කොළ ලේඛන කලාවේ ප්‍රභවය හා ව්‍යාප්තිය

භාෂාවේ හා ලේඛන කලාවේ ප්‍රභවය හා ව්‍යාප්තිය පිළිබඳව විද්‍යානුකූල වූ නිගමනයන්ට එළඹීමට නම් ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයේ සිටම ඒ පිළිබඳව විමර්ශනයක යෙදිය යුතුය. ආදිම මිනිසා රූප සටහන් මගින් සිය අදහස් අන් අයට කියා පෑමට උත්සහ කළ බව ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයට අයත් ප්‍රාග් ඓතිහාසික සිතුවම් තුළින් පැහැදිලි වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ලේඛන කලාවේ ප්‍රභවය පිළිබඳව විමසීමේදී මහින්දාගමනයෙන් පසුව මෙරට වීධිමත් ලේඛන කලාවක් බිහි වූ බවට සාහිත්‍යමය සාධක පවතී. ඉන් පසුව මෙරට හෙළටුවා පවා රචනා වී ඇති බැවින්, ඉන් ගම්‍යමාන වනුයේ මෙරට දියුණු ලේඛන සම්ප්‍රදායක් පැවතුණු බවයි. වළගම්බා රජු දවස අලු ලෙනෙහි දී ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ කිරීමෙන් මෙරට ට ආවේණික ලේඛන සම්ප්‍රධායක් එකල පැවත ඇති බව පැහැදිළ වේ. එම ලේඛන සම්ප්‍රදාය ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් දෙකකි.

1. අභිලේඛන 2. පුස්කොළ ග්‍රන්ථ යනුවෙනි.

ලේඛනය යනුවෙන් හැඳින්වනුයේ ගල් (ශිලා), මැටිපුවරු, තඹ තහඩු, රන් තහඩු, කිසි, දව හා විවිධ භාජන ආදියෙහි අක්ෂර ලියා තැබීමයි. අභිලේඛන ලෙස සෙල්ලිපි හඳුන්වනු ලබන අතර එය ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස කිහිපයකි,

01. ලෙන් ලිපි 02. ගිරි ලිපි
03. වැම් ලිපි 04. පුවරු ලිපි
05. වෙනත් ලිපි යනාදී වශයෙනි.

සෙල්ලිපි පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමේ දී පැහැදිළි වනුයේ සිංහල, දෙමළ, සංස්කෘත ආදී භාෂාවන්ගෙන් රචිත සෙල්ලිපි දක්නට ඇති බවය. ක්‍රි. පු. 6 වන සියවසේ සිට ශ්‍රී ලංකාවේ ලේඛන කටයුතු පැවති බව මහා වංශයෙන් ද සනාථ වේ. මිහිඳු හිමියන්ගේ නියමය පරිදි දේවානම්පිය තිස්ස රජු විසින් ගල් කණුවක ද රන්පතක ද ලේඛන ලියා තැබූ බව සඳහන් වේ. මහාවංශයෙහි සෘජුවම ශිලාස්ථම්භය හා රන්පත් පිළිබඳව නම් සඳහන් කොට ඇත. එසේම එකල පුස්කොළ පොත් ලේඛන පැවතෙන්නට ඇතැයි විශ්වාස කරනු ලබන අතර පුස්කොළ පොත් වල එදිනෙදා ලිවිය යුතු ලේඛන ලියන්නට ඇතැයි බොහෝ ඉතිහාසඥයින්ගේ මතය වී තිබේ. දරණියගල මහතාට සඳහන් කරන පරිදි පැරැන්නන් විසින් මෙකල පන්හිඳ භාවිත කරමින් ලේඛනකරණයෙහි නියැලී ඇත. ඉන් පැහැදිළි වන්නේ අතීතයෙහි ලේඛනය සඳහා පන්හිඳ භාවිත වී ඇති බවයි. එහෙයින් මෙරට ලේඛන කලාව තුළ ද පන්හිඳ හා පුස්කොළ පොත් පවතින්නට ඇති බව නිගමනය කළ හැකිය. බුද්ධඝෝෂ හිමියන් ලක්දිවට පැමිණ හෙළටුවා පරිශීලනයට මහා විහාර පුස්තකාලයෙන් අවසර ඉල්ලා සිටීමේ පුවත විමසීමෙන් පැහැදිලි වන්නේ විශිෂ්ට පුස්කොළ ලේඛන කලාවක් මහා විහාරීය භික්ෂූන් වහන්සේලා සතුව පැවති ඇති බවයි. අනුරාධපුර යුගයෙන් ඇරඹුණු පුස්කොළ ලේඛන සම්ප්‍රදාය 19 වන සියවස අගභාගය වන විට පරිහානියට පත් වූව ද අද දක්වාත් නොනැසී පවති යි.

01. ආගම, 02. සාහිත්‍යය,
03. ප්‍රායෝගික විද්‍යාව යන ප්‍රධාන තේමාවන් යටතේ පුස්කොළ පොත් රචනා වී ඇති බව ඒවායෙහි අන්තර්ගතය පිරික්ෂා කර බැලීමෙන් පැහැදිලි වේ. ආගමික සාහිත්‍යයට අයත් ප්‍රධාන පුස්කොළ පොත් ග්‍රන්ථ කිහිපයක් පහත පරිදි දක්වේ.

01. හෙළටුවා 02. ධම්පිය අටුවා ගැටපදය
03. ජාතක අටුවා ගැටපදය
04. සිඛවළඳ හා සිඛවළඳ විනිස
05. පාළි වුත්තමලා සතක

සාහිත්‍යයට අයත් ප්‍රධානතම සිංහල පුස්කොළ පොත් ග්‍රන්ථ කිහිපයක් පහත දක්වේ.

01. සසදාවත 02. කුසදාවත
03. කව්සිළුමිණ
04. තිසර සංදේශයාදී සංදේශ කාව්‍ය
05. කාව්‍යශේකරය

ප්‍රායෝගික විද්‍යා ගණයට අයත් නක්ෂත්‍රය, වෛද්‍ය විද්‍යාව, වෙනත් ශිල්ප ශාස්ත්‍රාදි විෂයන් යටතේ ලිය වී ඇති පුස්කොළ පොත් ග්‍රන්ථ රැසක් ම සිංහල පුස්කොළ ලේඛන සම්ප්‍රධාය සතුව පවතී. එනම්

01. යෝග රත්නාකරය 02. යෝගාර්ණවය
03. භෙසජ්ජ මංජුසාව 04. ඇස් වෙදකම
05. ගව වෙදකම
06. විෂ වෙදකම ආදිය වේ.

පුස්කොළ පොත් ලේඛන පිළිබඳව විමසීමේදී පෙනී යන්නේ සම්භාවනීය ග්‍රන්ථ වලට වඩා ප්‍රායෝගික විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයට අයත් විශාල පුස්කොළ පොත් සමූහයක් පවතින බවයි. පාලි, සංස්කෘත, දෙමළ, කාම්භොජ, තෙළිඟු, තායි, චීන සහ ප්‍රාකෘතාදී විවිධ භාෂාවන්ගෙන් ලියැවුණු පුස්කොළ පොත් ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්කොළ පොත් අතර වේ. ලක්දිව ලේඛන ඉතිහාසය තුළ පුස්කොළ පොත් අග්‍රස්ථානයක පවතී. කලාත්මක, ශාස්ත්‍රීය හා ඉපැරණි තාක්ෂණික ගුණයෙන් අනූන මෙම ලේඛන මාධ්‍යය දිවයිනෙහි විවිධ ප්‍රදේශයන්හි විසිරී පවතින බව පැහැදිළිය.

මේනකා නිශාන්ති - සහකාර පුස්තකාලයාධිපති
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය